

การพัฒนาทางกฎหมายเพื่อการรับรองและคุ้มครองสิทธิในการสมรส
ของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศในศตวรรษที่ 20
The Development of Laws for the Recognition and Protection of
the Right to Marriage of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender (LGBT)
under the International Law in 20th Century

จตุทาวุฒิ พงษ์ธรรม¹
Chutawut Pongtham

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันมีหลาย ๆ ประเทศที่ไม่มีกฎหมายรับรองสถานะของคู่สมรสเพศเดียวกัน ทำให้เมื่อเกิดเหตุที่ไม่คาดฝัน คู่รักเพศเดียวกันต้องเผชิญความยากลำบากกว่าคู่รักต่างเพศที่ได้จดทะเบียนกันตามกฎหมาย เช่น การแสดงเจตนาเข้าถึงกระบวนการทางการแพทย์ในกรณีที่คู่รักอีกฝ่ายอยู่ในภาวะวิกฤติที่เสี่ยงต่อชีวิต เหตุผลในทางกฎหมาย เช่น การขอเข้าเป็นผู้ดูแลของคู่สมรสในกรณีที่อีกฝ่ายเป็นบุคคลไร้ความสามารถ, การแบ่งสินสมรสระหว่างสามีกับภรรยา, การได้รับเงินบำนาญบำนาญของคู่สมรส, สิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ในฐานะของคู่สมรสโดยนิตินัยตามกฎหมายครอบครัว เป็นต้น

จากการศึกษาพบว่า หลังจากศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา กลุ่มประเทศในโลกตะวันตกมีการยอมรับคู่รักเพศเดียวกันมากขึ้น โดยยังคงมีแค่ประเทศอิตาลีประเทศเดียวเท่านั้นที่ยังคงไม่มีการรับรองสถานะทางกฎหมาย เช่นว่านี่ สำหรับในกลุ่มประเทศโลกตะวันออกนั้น โดยประเทศเวียดนาม ประเทศไต้หวัน และประเทศญี่ปุ่น เริ่มมีการแสดงออกถึงการยอมรับมากยิ่งขึ้น ถึงแม้จะยังไม่มีการรับรองในทางกฎหมายก็ตาม และมีอีกกว่า 70 ประเทศที่ระบุให้การกระทำทางเพศระหว่างบุคคลเพศเดียวกันยังคงเป็นความผิดอาญา (Criminal Offense) และมีบทลงโทษที่รุนแรง (Punishment) กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศจึงเป็นอีกกลไกหนึ่งในการรับรองและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของปัจเจกบุคคล ซึ่งในกรณีของการรับรองและคุ้มครองสถานะสมรสของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศนี้ ได้ถูกพูดถึงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ที่ยังคงมีปัญหาในประเด็นของเรื่องการตีความ (Terms) ในคำว่าชายและหญิงในข้อที่ 23 (2) หลักการยกยอการเท่าเทียมกันกำเนิดขึ้นจากนักสิทธิมนุษยชนจากนานาประเทศ เพื่อผลักดันประเด็นของสิทธิมนุษยชนให้มีความครอบคลุมถึงเรื่องของประเด็นความหลากหลายทางเพศ (Gender Diversities) มากยิ่งขึ้น เพียงแต่ว่าหลักการยกยอการเท่าเทียมกันนี้ ยังคงไม่มีผลผูกพันและสภาพบังคับ (Non-binding and Unenforcement) ในทางกฎหมายระหว่างประเทศ

¹ นักศึกษาระดับนิติศาสตรบัณฑิต สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เลขที่ 333 หมู่ 1 ตำบลท่าสูด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57100, Email: risingautic@gmail.com

ในปัจจุบัน ประเด็นของการรับรองการสมรสระหว่างบุคคลในเพศเดียวกันได้รับการยอมรับมากขึ้น หลังจากศตวรรษที่ 20 รัฐไม่ควรจะกำหนดให้การกระทำทางเพศเป็นความผิดทางอาญา และไม่ควรกำหนดให้เงื่อนไขของการแต่งงานเป็นเรื่องระหว่างผู้ชายและผู้หญิงเท่านั้น ประเด็นของการสืบพันธุ์ไม่ใช่เป้าหมายหลักของการสมรสอีกต่อไป กฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศจึงควรมีการตีความให้ครอบคลุมถึงอัตลักษณ์ทางเพศและรสนิยมทางเพศด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ: การรับรองและคุ้มครอง; สิทธิ; การสมรส; กลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ

Abstract

Currently, there are many countries that still do not have the law for recognition of same sex couples. Thus, when it comes to the unexpected situation, it's more difficult and complicated for non-legal recognized of same sex couples because they are unable to gain consent for medical procedures when another person is in the crisis moment. Also in the legal reasoning; petition to be the legal guardian in case of someone become incapacitated person, dividing the marriage property, getting the pension of the spouse. Including with rights and duties as a legally spouse in family law etc.

From the result of the study found that after 20th century, group of the countries in western world have been more recognized same sex marriage. Still there's only Italy that doesn't exist such a marriage. For the eastern world countries, Vietnam, Taiwan and Japan starting to more recognize for lesbian, gay, bisexual and transgender people and same sex couples who live together even it's not the legal recognition. And more than 70 countries contain the sexual intercourse between same sex people is criminal offense and serious punishment. The international human rights law is one of mechanisms to recognize and protect the human rights for individuals. The laws for recognition and protection of same sex couple contain in the Universal Declaration of Human Rights and the International Covenant on Civil and Political Rights. But there's still an argument with the interpretation the terms Male and Female in article 23 (2). The Yogyakarta Principle originated by the human rights lawyer from numerous countries to push forward and promote human rights issue to be more concluding with sexual orientation and gender identity. The Yogyakarta could be considered as non-binding principle and it's unenforcement in international.

Nowadays, the issue of recognition of same sex marriage could be considered that it has been more acceptable after 20th century. The State should not criminalize the sexual intercourse between same sex person and shall not specify the conditions of marriage to be only between male and female. The point of human race is not main reason of marriage

---

anymore. Thus, domestic family law and international law shall be interpreted concluding to gender identity and sexual orientation.

Keywords: Recognition and Protection; Right; Marital; Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender (LGBT)